

ЛЮДИНА ЯК ТВОРІННЯ І ТВОРЕЦЬ КУЛЬТУРИ

Постановка проблеми: Існування культури як традиції. Сумісність культури з натовпом. Суть людського буття. Роль особи у творенні культури.

Мета роботи: полягає в розкритті питання, що таке культура, яку роль вона відіграє в житті людини та що прагне культурне середовище.

Завдання: дізнатися про особливості культури та роль людини у її формуванні.

Об'єкт дослідження: культура та культурне середовище.

Предмет дослідження: культура та людина.

Культура - сукупність способів і методів матеріальної та духовної людської діяльності, об'єктивно втілених у матеріальних і духовних носіях, які передаються наступним поколінням. Вона інтегрована в різноманітні сфери життєдіяльності людини. Тому й вивчають її різні науки (історія, філософія, економіка, психологія), які утворюють культурологію як самостійну галузь знань.

Культура завжди існує як певна традиція. Кожне культурне середовище прагне зберегти власну стабільність, суспільно визначений статус, певну культурну атмосферу. Суспільна культура завжди будується таким чином, що цінності нижчого порядку завжди намагаються підпорядкувати собі цінності вищі. Натомість творці культури, окремі генії людства завжди намагалися відокремитися від загалу, «не розчинитися» серед натовпу, зробити або здійснити щось незвичайне або нове. Дехто вважає, що вічний конфлікт існує також між творцями культури й державою, бо держава завжди намагається творчих людей перетворити на своїх слуг або ж примусити їх визнати середній рівень за найбільш «нормальний». У будь-якому суспільстві більшість людей поділяє загальноприйняті принципи та орієнтири, не наважується висловлювати оригінальні, незвичні ідеї, що суперечать загальноприйнятим. Творення культури в усіх сферах спрямоване на досягнення певної досконалості, найвищого рівня або вищої якості як у пізнанні, так і в мистецтві, моральності, культурі людських відносин. Справжня культура несумісна з натовпом, вона спрямована на особистість і твориться особистістю. Кожна людина творить саму себе, вона завжди – продукт культурного саморозвитку. Безумовно, людська геніальність полягає у вмінні побачити звичайне під іншим кутом зору, інакше, ніж це бачать оточуючі. Сам творець культури, близький до природи, до самого життя.

Саме пізнавальні здатності людини дозволяють їй не тільки накопичувати знання про навколишню діяльність, але й творити, створювати в уяві принципово нові ідеї й образи, що не мають аналогів у дійсності. Суть людського буття - творчість. Саме у творчості з певною ясністю розкривається сутність людини як перетворювач миру, творець нових відносин і самого себе. Також вважається, що більш правильно, більш точно визначити людину не як людину розумну, а й як людину – творця.

Ще з давніх часів мислителів хвилювало питання про природу творчих можливостей людини, її роль та місце в процесах перетворення світу. Справа в тому, що в своїй діяльності людина не просто відтворює, повторює або наслідує природу, вона продуктивно втілює власні задуми, реалізує певний план дії та доцільно розбудовує навколишній світ відповідно до своїх потреб. Але такий погляд на творчі здібності людини почав існувати лише у ХІХ ст., коли завершується формуванням класичної форми культури – результату звільнення людини від залежності природного та – божественного світу. До зазначеного часу творчість як божественний пріоритет дарується людині Божою милістю. Він є творцем світу і людини, тому лише вона здатна здійснювати Божественний задум, загальна доцільність якого не доступна людському розумінню.

Загалом в процесі осмислення проблеми «людина і культура» постає декілька порівняно автономних проблем. Перша – це проблема «особистість – суспільство», проблема індивідуальної політико соціальної свободи індивіда, масштаби та межі прав особистості на індивідуальну інтерпретацію суспільних норм та настанов. Саме свобода полягає у знаннях або інтуїтивному відчутті межі між суспільним та приватним, а також припустимого ступеню інтерпретації того та іншого. Тому, максимум свободи – це максимум культурної компетентності людини в даному суспільстві (або адаптованість), а максимальна несвобода – повне незнання про норми буття у даному суспільстві.

Інша проблема – необхідні параметри ідентифікації особистості з даним суспільством, що пов'язується з питаннями соціальної та політичної солідарності, лояльності, залежності, економічного інтересу та релігійних обов'язків. У даному питанні існує дуже широкий спектр вирішення: від повної інтегрованості (істеричний патріотизм) до високого ступеню соціальної автономії (слабка залежність від рівня суспільної підтримки та позитивної оцінки).

І ще одна проблема, дослідження якої більше цікавить психологів культури: неможливість життя у хаосі, безладі. Особливо, коли мова йде про хаос соціальних відносин, понятійного апарату світосприйняття та обміну інформацією. Саме культура практично та символічно (інтелектуально, образно) впорядковує світ, надаючи йому певну умовну понятійно-змістовну структуру. Завдяки цьому людина орієнтується у світі та, перш за все, у змісті та смислах людських відносин. З проблемою цього переживання пов'язана будь-яка творчість, протестна або девіантна поведінка. Інтенсивність подібних переживань прямо пов'язана зі ступенем особистої віддаленості індивіда з колективу. За цими переживаннями стоїть специфічний емоційний спосіб особистого впорядкування світу, здавалося б, заснований на тих самих прагматичних принципах, цінностях, інтересах, що властиві даній культурі в цілому. Тим не менше, впорядкування світу в діях та контактах, орієнтованих назовні, на соціальне оточення (у чому полягає вияв адекватної соціальної активності особистості), суттєво відрізняється від аналогічних дій, спрямованих на впорядкування світу для «внутрішнього споживання» особистості. В чому полягає розбіжність, що у кінцевому рахунку стимулює творчу активність людини, ми не знаємо і тому важко визначити, що таке творчість і як її стимулювати.

У світі немає безталанних людей. Кожен із нас має певні задатки до творчої діяльності й можливості власного саморозвитку. Задатки до творчої діяльності успадковані від наших предків, вони визначаються також існуванням свідомості, завдяки якій ми можемо перетворювати світ, та існуванням культури, яку повинні освоїти. Саме цей процес освоєння культури і є основою розвитку наших творчих здібностей, формування самого себе як носія і творця культури. Нічого немає на світі більш помилкового, ніж зневіра у своїй здатності до творчості. Але для того, щоб проявилися наші творчі здібності, необхідно знайти насамперед «свою справу», тобто той вид діяльності, до якого «лежить душа» і який сприяє нашому загальному розвитку. Як правило, це нелегко. Але вкрай необхідно, як з точки зору реалізації власних можливостей та здібностей, так і з точки зору інтересів суспільного розвитку.

Отже, культура - сукупність способів і методів матеріальної та духовної людської діяльності. Культура не сумісна з натовпом вона спрямована саме на особистість. Як доводить наука, можливості людини невичерпні. Ми зараз не використовуємо й малої частки своїх здібностей. Тому повинні постійно дбати про розширення реалізації наших можливостей, пам'ятаючи при цьому, що саме всебічний розвиток наших здібностей та їх використання на благо людства є

єдино гідним людини способом її самоутвердження у світі, засобом самозбереження людства перед загрозою глобальних катастроф і виконання свого загальнолюдського призначення у Всесвіті.

Література

1. Буття людини. Людина як продукт біологічної та соціокультурної еволюції. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://lektsii.org/4-2052.html/>
2. Гончарук (Чолач) Т.В., Джугла Н.В., Етнологічні інтенції осмислення українства у філософії Богдана Цимбалістого. // Психологія і педагогіка. – Тернопіль, 2018. - №1-2. – с 155-162.
3. Джугла Н. До питання Українського східного Обряду у рішеннях Замойського скандалу 1720р. / Історія релігій в Україні. – Львів, «Логос», 2005. – с 210-215
4. Особистість у світі культури. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://studopedia.su/8_62837_lyudina-vak-tvorinnya-i-tvorets-kulturi-kultura--sfera-tvorchosti-ta-samorealizatsii-lyudini.html/
5. Творчі здібності та можливості людини. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studall.org/all-33850.html/>
6. Філософія: навч. посіб./ Гончарук Т.В., Джугла Н.В., Шумка М.Л., - Тернопіль: підручники і посібники, 2016. – 416 с
7. Цінність культури – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1031020862310/filosofiya/rol_materialnogo_virobnitstva_isnuvani_rozvitku_suspilstva/